

POMOC SPOŁECZNA w 2016 roku

Część raportu:

Województwo Małopolskie 2017

Kraków 2017

Spis treści

I	Wskaźniki ubóstwa dla regionu.....	3
II	Beneficjenci pomocy społecznej	4
III	Zasoby pomocy społecznej oraz jej otoczenia.....	9
I.1	Infrastruktura wsparcia mieszkańców.....	9
I.2	Kadra pomocy społecznej.....	18
I.3	Wydatki na wybrane świadczenia	20

POMOC SPOŁECZNA

Iwona Banasiewicz, Małgorzata Szlązak¹

- W 2016 r. odnotowano w Małopolsce znaczący spadek zasięgu zarówno ubóstwa skrajnego, jak i relatywnego. Jak wynika z informacji GUS w 2016 r. znaczący spadek zasięgu ubóstwa w całym kraju zaobserwowano zwłaszcza wśród takich grup, jak: rodziny wielodzietne, gospodarstwa domowe z osobami niepełnosprawnymi, mieszkańcy wsi i miast poniżej 20 tys. mieszkańców oraz gospodarstwa domowe z głową gospodarstwa o niskim poziomie wykształcenia. Zaobserwowano także istotną poprawę sytuacji gospodarstw domowych z dziećmi do lat 18. Skutkiem tego był widoczny w Polsce spadek zasięgu ubóstwa skrajnego wśród dzieci w wieku 0-17 lat (z 9% w 2015 r. do nieco mniej niż 6% w 2016 r.).
- W 2016 r. w Małopolsce świadczeniami pomocy społecznej objęto 5,7% ludności regionu (ponad 73 tysiące rodzin, a tym samym blisko 193 tysiące osób w tych rodzinach). Biorąc pod uwagę lata poprzednie można zaobserwować obniżanie się tego wskaźnika. W tym roku, podobnie jak w latach poprzednich, jest on niższy od średniej dla kraju (o 1%), co daje województwu małopolskiemu IV miejsce w porównaniu do innych regionów (po województwach: śląskim, dolnośląskim i opolskim, posiadających najniższy udział klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń w ludności województw w Polsce).
- Ze wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej skorzystało blisko 33 tys. rodzin z dziećmi – o ponad 4,6 tys. rodzin mniej niż rok wcześniej. Rodziny z trójką i większą liczbą dzieci stanowiły w Małopolsce ponad jedną trzecią ogółu rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną.
- W 2016 r. wydatki ponoszone na pomoc społeczną i inne obszary polityki społecznej w gminach wyniosły w 2016 r. łącznie prawie 1,7 mld zł. Z kolei na tak zdefiniowane wydatki samorządy powiatowe w Małopolsce przeznaczyły w 2016 r. łączną kwotę prawie 305,6 mln zł.

¹ Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

I Wskaźniki ubóstwa dla regionu

W 2016 r. odnotowano w regionie znaczący spadek zasięgu zarówno ubóstwa skrajnego, jak i relatywnego. Poniżej pierwszej granicy żyło w Małopolsce w 2016 r. 5,3% ludności (o 3,1 p. p. mniej niż w 2015 r.), a poniżej drugiej granicy – 16,9% Małopolan (o 1,5 p. p. mniej niż w 2015 r.). Jak wynika z informacji GUS znaczący spadek zasięgu ubóstwa w całym kraju zaobserwowano zwłaszcza wśród takich grup, jak: rodziny wielodzietne, gospodarstwa domowe z osobami niepełnosprawnymi, mieszkańcy wsi i miast poniżej 20 tys. mieszkańców oraz gospodarstwa domowe z głową gospodarstwa o niskim poziomie wykształcenia. W 2016 r. zaobserwowano także istotną poprawę sytuacji gospodarstw domowych z dziećmi do lat 18. Skutkiem tego był widoczny w Polsce spadek zasięgu ubóstwa skrajnego wśród dzieci w wieku 0-17 lat (z 9% w 2015 r. do nieco mniej niż 6% w 2016 r.). Grupami ludności, w których w 2016 r. nie odnotowano zmniejszenia się zasięgu ubóstwa były gospodarstwa domowe bez dzieci na utrzymaniu, gospodarstwa z głową gospodarstwa posiadającą wykształcenie wyższe oraz mieszkańcy największych miast, o liczbie ludności co najmniej 500 tys., przy czym są to grupy o relatywnie niskiej stopie ubóstwa.

W Polsce od lat dziewięćdziesiątych GUS publikuje dane dotyczące zasięgu ubóstwa ekonomicznego Polaków. Są one szacowane przy zastosowaniu różnych mierników, których podstawę stanowią wyniki badania budżetów gospodarstw domowych. Przy obliczaniu zasięgu ubóstwa GUS podaje następujące granice:

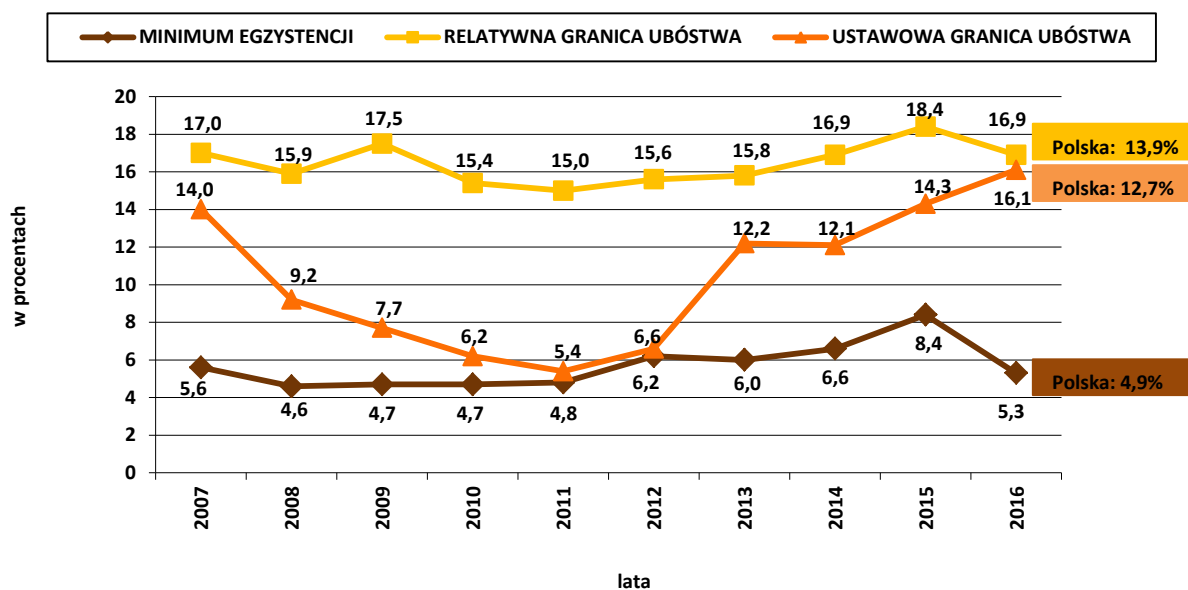
- poziom minimum egzystencji, który uwzględnia jedynie potrzeby uznane w danych warunkach za podstawowe i których niezaspokojenie może powodować biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. W skład koszyka minimum egzystencji wchodzi potrzeby mieszkaniowe i artykuły żywnościowe. Łączny koszt nabycia (zużycia) tych dóbr określa wartość koszyka, która stanowi granicę ubóstwa skrajnego;
- procent osób w gospodarstwach domowych, w których wydatki wynosiły mniej niż 50% średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych. Pokazuje gospodarstwa domowe, w których poziom konsumpcji jest niższy niż większości mieszkańców i odbiega znacząco od poziomu przeciętnego (relatywna granica ubóstwa);
- próg interwencji socjalnej, czyli kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej (ustawowa granica ubóstwa).

Jednocześnie w 2016 r. odnotowano w Małopolsce wzrost wartości wskaźnika ustawowej granicy ubóstwa. Poniżej tak określonej granicy ubóstwa w 2016 r. żyło 16,1% mieszkańców (wobec 14,3% w 2015 r.).

Podobnie jak w poprzednim roku, w 2016 r. Małopolskę charakteryzowały wartości trzech wskaźników zagrożenia ubóstwem mniej korzystne niż średnia krajowa. Zasięg ubóstwa mierzony wskaźnikiem minimum egzystencji jest wyższy od średniej dla Polski o 0,4 p. p. Z kolei wskaźnik dotyczący relatywnej granicy ubóstwa – o 3 p. p., a ustawowej granicy ubóstwa – 3,4 p. p.

Ogólnie na przestrzeni lat 2007 – 2016 odsetek osób żyjących poniżej minimum egzystencji, po spadku w 2008 r., pozostawał na podobnym poziomie do 2010 r. Od następnego roku obserwuje się wzrost tego wskaźnika aż do 2016 r., kiedy nastąpił wyraźny spadek. Również stopa ubóstwa relatywnego stale rosła od 2012 r. do 2015 r., kiedy nastąpił spadek odsetka osób żyjących poniżej tej granicy. Natomiast skala ubóstwa ustawowego ulegała wahaniom, m. in. związanym z podwyższaniem kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej (w październiku 2012 r. i lipcu 2015 r.) i od 2015 r. znów wzrasta.

Wykres 1: Odsetek mieszkańców Małopolski żyjących poniżej minimum egzystencji, relatywnej granicy ubóstwa oraz ustawowej granicy ubóstwa w latach 2007 – 2016

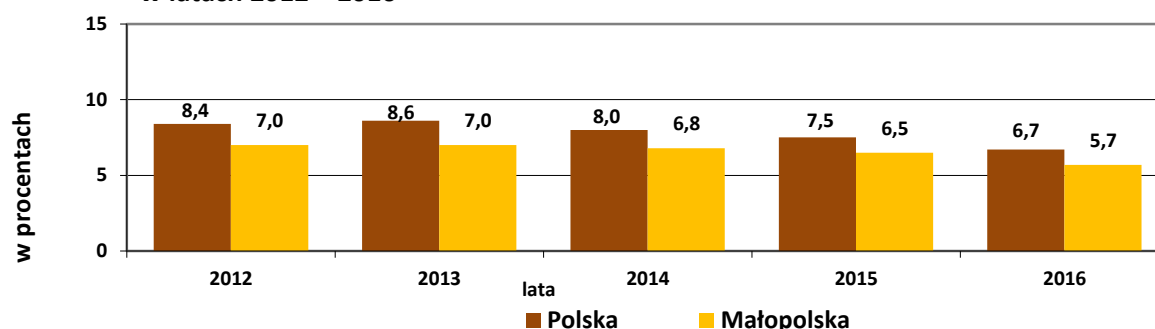

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie corocznych publikacji Głównego Urzędu Statystycznego, dane za 2016 r.: *Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2016 r.* (<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/ubostwo-pomoc-spoeczna/zasieg-ubostwa-ekonomicznego-w-polsce-w-2016-r-,14,4.html>).

II Beneficjenci pomocy społecznej²

Świadczeniami pomocy społecznej³ w 2016 r. w Polsce objęto prawie 2,6 mln osób, co stanowi 6,7% ludności kraju (spadek o 0,8 p. p. w stosunku do roku poprzedniego). Natomiast w Małopolsce w 2016 r. wskaźnik ten wynosił 5,7% ludności regionu. Biorąc pod uwagę lata poprzednie można zaobserwować obniżanie się tego wskaźnika. Tego rodzaju pomocą objęto ponad 73 tys. rodzin, a tym samym blisko 193 tys. osób w tych rodzinach.

Wykres 2: Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności Małopolski i Polski w latach 2012 – 2016

Odsetek liczby osób w rodzinach świadczeniobiorców w liczbie mieszkańców Małopolski (rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną - świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania).

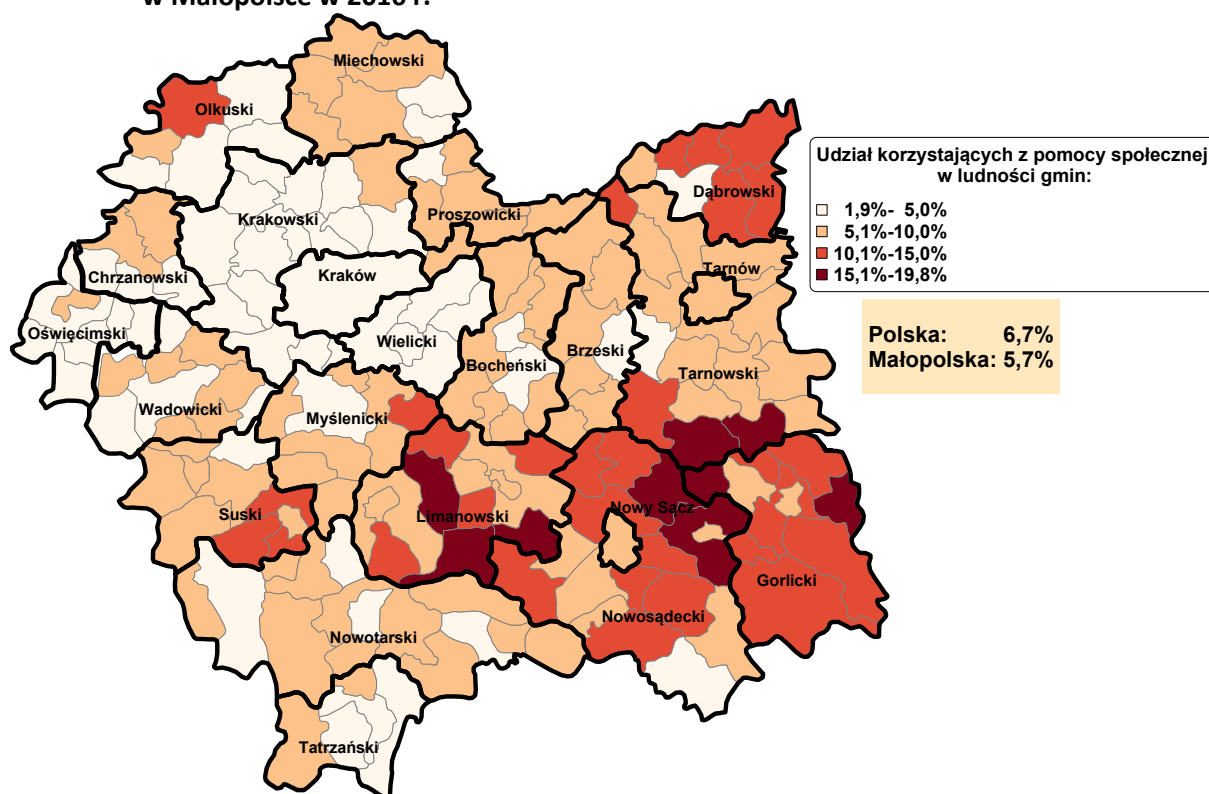
Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za lata: 2012 - 2016. Dane dotyczące Polski pochodzą ze Sprawozdania MPIPS-03, a dla Małopolski pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie. Dane dot. ludności – GUS – Baza Demografia.

² Dane dotyczące Polski pochodzą ze Sprawozdania MPIPS-03, a dla Małopolski pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie. Dane dot. ludności – GUS – Baza Demografia

³ Analiza dotyczy świadczeń pomocy społecznej bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania.

Średnia dla województwa dotycząca odsetka mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej nie odzwierciedla sytuacji w poszczególnych powiatach i gminach Małopolski, gdyż pomiędzy wartościami charakteryzującymi poszczególne powiaty i gminy istnieją znaczne różnice. Pomiedzy powiatami, które charakteryzuje najmniej i najbardziej korzystny wskaźnik różnica wyniosła w 2016 r. aż 7,9 p. p. Najkorzystniejsza sytuacja pod tym względem miała miejsce w Krakowie (3,4% ogółu mieszkańców) oraz powiecie krakowskim (3,5%), wielickim i oświęcimskim (po 3,9%). Natomiast najmniej korzystnymi wskaźnikami charakteryzowały się powiaty: limanowski (11,3%), nowosądecki i gorlicki (po 11,2%) i dąbrowski (11,0%). Analizując różnicę pomiędzy poszczególnymi gminami Małopolski można dostrzec jeszcze większe różnice. Pomiedzy gminą o najniższym udziale osób w rodzinach świadczeniobiorców pomocy społecznej w ludności gminy (Zabierzów p. krakowski – 1,9%) a tą, która charakteryzuje się najwyższym wskaźnikiem (Korzenna p. nowosądecki – 19,8%) różnica wyniosła w 2016 r. aż 17,9 p. p.

Mapa 1: Udział osób w rodzinach świadczeniobiorców pomocy społecznej w liczbie ludności w Małopolsce w 2016 r.

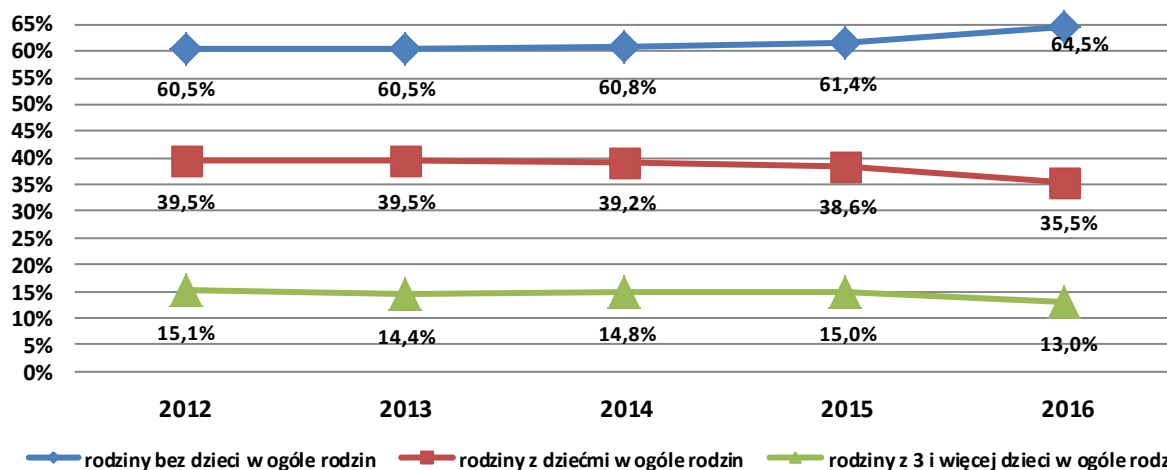
Odsetek liczby osób w rodzinach świadczeniobiorców w liczbie ludności danego powiatu (rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną, świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania).

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2016 r. Dane dotyczące Polski pochodzą ze Sprawozdania MPIPS-03, a dla Małopolski pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie. Dane dot. ludności – GUS – Baza Demografia, dostęp z dnia 10.05.2017 r.

Jak wynika ze sprawozdania MPIPS-03 w 2016 roku ze wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej skorzystało blisko 33 tys. rodzin z dziećmi – o ponad 4,6 tys. rodzin mniej niż rok wcześniej, a o prawie 6,9 tys. w porównaniu z 2014 r. i o prawie 6,7 tys. w porównaniu z 2012 r. Rodziny 3+ stanowią w Małopolsce ponad jedną trzecią ogółu rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną (ponad 12 tys., mniej ok. 2,5 tys. w stosunku do roku 2015). W rodzinach z dziećmi objętych wsparciem było ponad 145,2 tys. osób, a w rodzinach z trojgiem lub większą liczbą dzieci – prawie 69,9 tys. osób, w tym przynajmniej 44 tys. dzieci. Najwięcej rodzin 3+ w systemie pomocy

społecznej to rodziny z trójką dzieci (ponad 7,2 tys.), najmniej – z siedmiorgiem i więcej (341 rodzin). Wśród rodzin 3+ korzystających z systemu pomocy społecznej 17,8% (ponad 2,1 tys.) stanowiły rodziny niepełne, czyli matki lub ojcowie samodzielnie wychowujący dzieci.

Wykres 3: Rodziny objęte pomocą społeczną w Małopolsce w latach 2012 – 2016

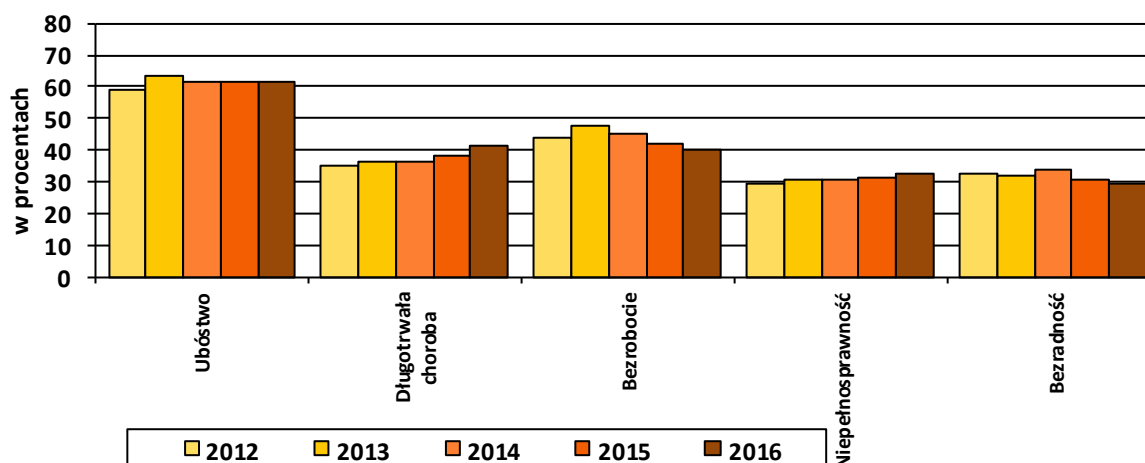
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za lata: 2012 - 2016. Dane pochodzą ze Sprawozdania MPIPS-03.

Analizując strukturę korzystających ze świadczeń można zauważyć, iż świadczenia pieniężne w 2016 r. dotyczyły średnio 67,9% osób objętych pomocą społeczną (o 4,8 p. p. mniej niż w 2015 r.). Tylko nieco rzadziej przyznawane były świadczenia niepieniężne – przeciętnie niewiele ponad 66,6% osób objętych pomocą społeczną było ich beneficjentami (o 1,6 p. p. więcej niż przed rokiem).

Z 15 przesłanek wymienionych w art. 7 *Ustawy o pomocy społecznej*, które mogą być podstawą udzielenia pomocy społecznej w Małopolsce od lat najczęstszą jest ubóstwo. W 2016 r. problem ten dotyczył 61,5% klientów pomocy społecznej. Oprócz ubóstwa można wyróżnić inne problemy, które w ciągu ostatnich lat są dominujące w naszym regionie: długotrwała choroba (41,4% ogółu klientów pomocy społecznej), bezrobocie (39,9%), niepełnosprawność (32,8%) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (21,9% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej i 29,3% osób w rodzinach). Pozostałe przyczyny przyznawania pomocy występują znacznie rzadziej lub w ogóle.

W ciągu ostatnich lat obserwowany jest stały wzrost odsetka klientów pomocy społecznej, którzy otrzymują wsparcie z tytułu długotrwałej choroby (wzrost od 2012 r. o 6,3 p. p.) i niepełnosprawności (wzrost od 2012 r. o 3,2 p. p.). Jednocześnie zauważalny jest spadek odsetka klientów pomocy społecznej, którzy otrzymują wsparcie z powodu bezrobocia (spadek od 2013 r. o 7,7 p. p.), a także ubóstwa (spadek od 2013 r. o 1,7 p. p.) oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (spadek od 2014 r. o 4,4 p. p.).

Wykres 4: Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej w Małopolsce w latach 2012 – 2016

Odsetek klientów pomocy społecznej korzystających z wsparcia z danej przyczyny w ogólnej liczbie klientów (l. osób w rodzinach świadczeniobiorców). Podane wartości nie sumują się do 100%, ponieważ sytuację wielu osób charakteryzuje występowanie kilku problemów jednocześnie.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za lata: 2012 - 2016. Dane dotyczące Polski pochodzą ze Sprawozdania MPIPS-03, a dla Małopolski pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

Wśród wsparcia, jakie ośrodki pomocy społecznej oferują mieszkańcom są usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze, a także specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi kierowane do osób potrzebujących pomocy w codziennym funkcjonowaniu z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn. W 2016 r., jak wykazano w sprawozdaniu *Ocena zasobów pomocy społecznej*, w Małopolsce udzielono tego rodzaju pomocy łącznie 7 771 osobom. Najczęściej były oferowane usługi opiekuńcze będące zadaniem własnym gminy – 6 846 osobom (o 325 osób więcej niż przed rokiem) w 144 gminach i 3 miastach na prawach powiatu, z czego specjalistyczne usługi opiekuńcze – 292 klientom (o 69 więcej) w 14 gminach i 2 miastach na prawach powiatu. Z kolei specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi objęto 925 osób (o 53 więcej niż w 2015 r.) zamieszkujących 73 gminy i 3 miasta na prawach powiatu.

W celu wsparcia rodzin w wychowaniu dzieci od 1 kwietnia 2016 r. realizowany jest rządowy

program *Rodzina 500 Plus* polegający na przyznawaniu świadczeń wychowawczych mających posłużyć jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych oraz wychowaniem dziecka.

W Małopolsce w 2016 r. programem *Rodzina 500 Plus*

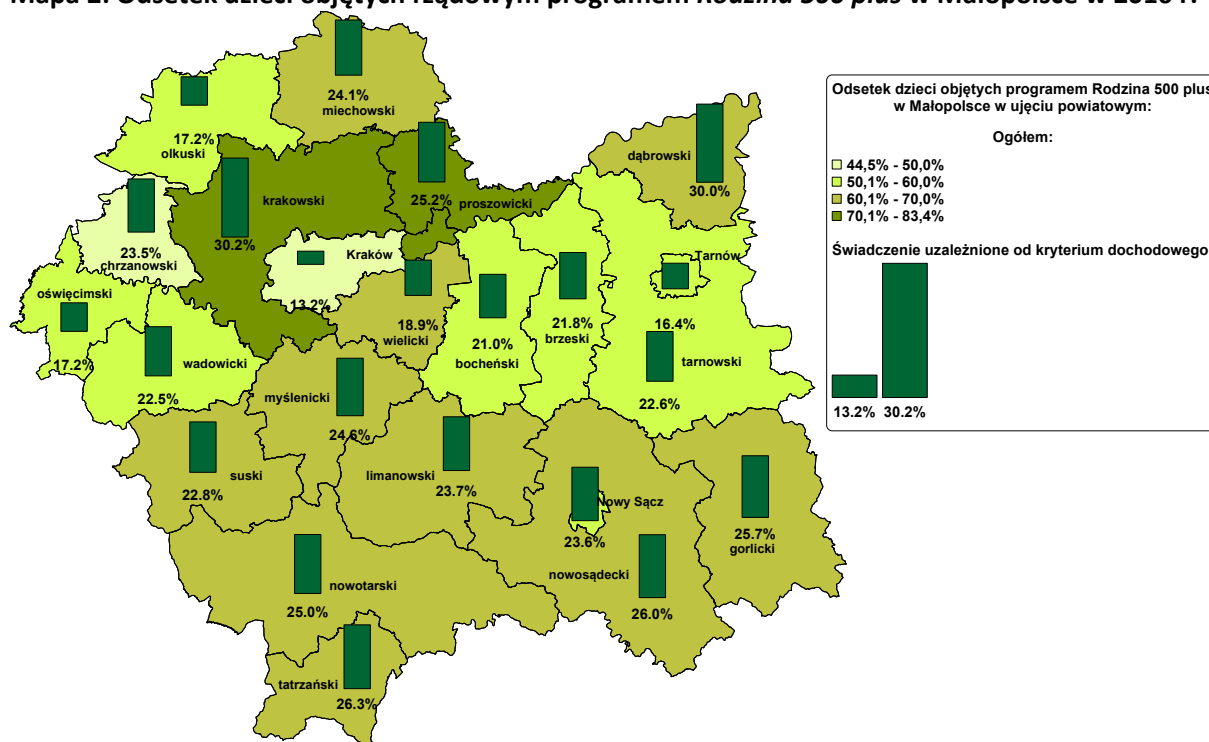
Świadczenie wychowawcze przysługuje na dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia w wysokości 500 zł netto miesięcznie. Przy czym zasiłek na pierwsze dziecko (definiowane jako jedyne lub najstarsze dziecko w rodzinie w wieku do ukończenia 18. roku życia) uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego wynoszącego 800 zł miesięcznie netto na osobę w rodzinie lub 1 200 zł na członka rodziny, jeśli którekolwiek z dzieci w rodzinie jest niepełnosprawne. Dla dzieci, wychowujących się we wszystkich formach rodzinnej pieczy zastępczej adresowany jest dodatek wychowawczy oraz dodatek do zryczałtowanej kwoty środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówce. Przysługuje on niezależnie od dochodu na każde dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia, umieszczone w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka oraz placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

objęto łącznie prawie 252,4 tys. rodzin i ponad 404,9 tys. dzieci w tych rodzinach, co stanowi niemal 60% Małopolan w wieku do 18. roku życia⁴. Liczba ta obejmowała ponad 250,8 tys. rodzin biologicznych i prawie 402 tys. dzieci w tych rodzinach. Świadczenia na pierwsze dziecko otrzymywały rodziny na prawie 146,2 tys. dzieci, co stanowi 21,6% Małopolan w wieku 0 – 18 lat. Największy odsetek dzieci, na które pobierano zasiłek wychowawczy uzależniony od spełnienia kryterium

⁴ Tu i danej analiza oparta o dane pozyskane dodatkowo przez ROPS w Krakowie podczas zbierania sprawozdań OZPS.

dochodowego był w powiecie krakowskim (30,2% dzieci i młodzieży do 18. roku życia) i dąbrowskim (30,0%). Stosunkowo najmniej dzieci objętym tego rodzaju wsparciem było w Krakowie (13,2%) i Tarnowie (16,4%). Zaś dodatek wychowawczy dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz dodatek do zryczałtowanej kwoty środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówce objął w 2016 r. w Małopolsce łącznie 1 541 rodzin z rodzinnej pieczy zastępczej (w tym 28 placówek opiekuńczo wychowawczych typu rodzinnego) i 2 925 dzieci w tych rodzinach.

Mapa 2: Odsetek dzieci objętych rządowym programem *Rodzina 500 plus* w Małopolsce w 2016 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2016 r. Dane pozyskane dodatkowo przez ROPS w Krakowie podczas zbierania sprawozdań OZPS.

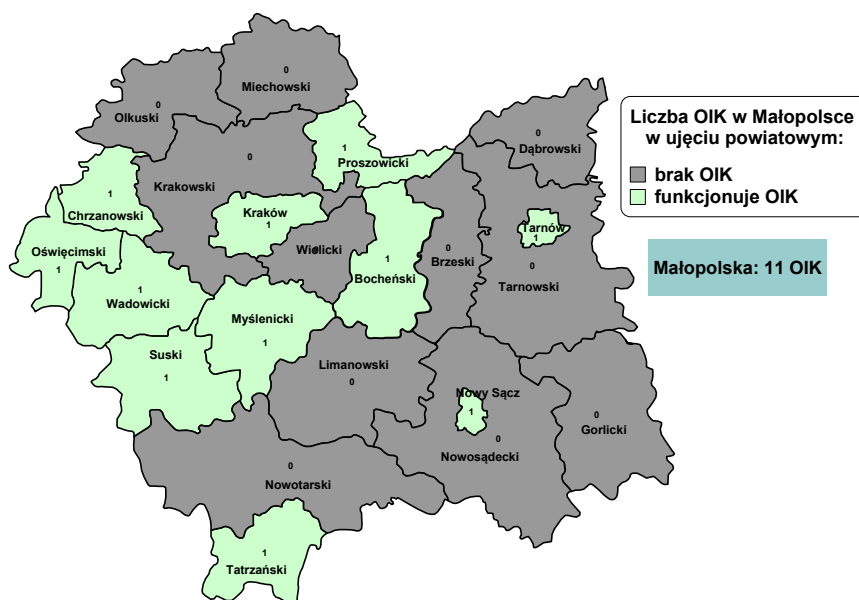
III Zasoby pomocy społecznej oraz jej otoczenia

I.1 Infrastruktura wsparcia mieszkańców

Wspierając mieszkańców w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych i rodzinnych, gminy i powiaty Małopolski podejmują szereg działań oraz organizują infrastrukturę socjalną w ramach systemu pomocy społecznej (jednostki specjalistycznego poradnictwa, ośrodki interwencji kryzysowej, mieszkania chronione, środowiskowe domy samopomocy, dzienne domy pomocy, domy pomocy społecznej, rodzinne domy pomocy i placówki zapewniające miejsca noclegowe) oraz jego otoczenia, do którego można zaliczyć zarówno rodzinną jak i instytucjonalną pieczę zastępczą, będąca do 2012 r. w systemie pomocy społecznej (rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo – wychowawcze, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży), jak i inne jednostki tworzone na mocy odrębnych przepisów, m.in. zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej, spółdzielnie socjalne, centra i kluby integracji społecznej.

Mieszkańcom w trudnej sytuacji gminy i powiaty udzielają wsparcia m. in. poprzez interwencję kryzysową i poradnictwo specjalistyczne. Zgodnie z danymi zgromadzonymi w sprawozdaniu *Ocena zasobów pomocy społecznej w województwie małopolskim w 2016 roku* w 8 powiatach i 3 miastach na prawach powiatu funkcjonowało 11 ośrodków interwencji kryzysowej (udzielających wsparcia poprzez działania wyspecjalizowanych służb w celu opanowania kryzysu osobom go przeżywającym). Dodatkowo w powiecie krakowskim podpisano porozumienie, na mocy którego mieszkańcy korzystają ze wsparcia ośrodka interwencji kryzysowej w Krakowie. Także w powiecie tarnowskim w 2016 r. prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej dla powiatu tarnowskiego powierzone zostało Miastu Nowy Sącz na mocy stosownego porozumienia. Małopolskie ośrodki interwencji kryzysowej dysponowały w 2016 r. łącznie 94 miejscami pobytu, a z ich pomocy skorzystało w ciągu 2016 roku 8 955 osób (w tym 4 055 osób w Krakowie, 2 089 – w Nowym Sączu i 904 osoby w Tarnowie).

Mapa 3: Ośrodki interwencji kryzysowej w Małopolsce w 2016 r.

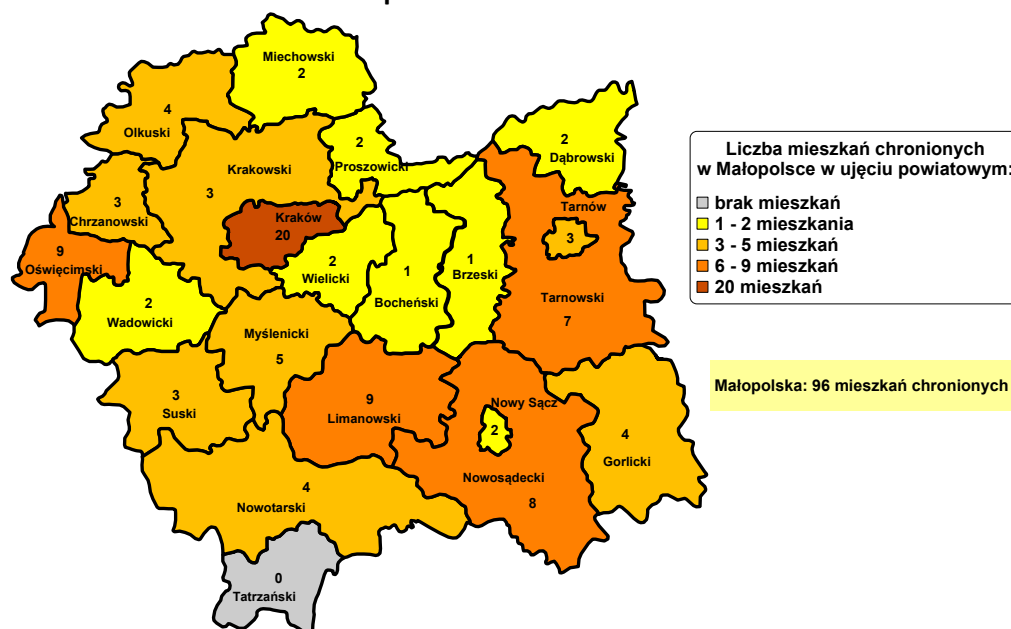
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2016 r. Dane pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

Według danych wykazanych w sprawozdaniu *Ocena zasobów pomocy społecznej w 2016 roku* na terenie województwa funkcjonowały łącznie 23 jednostki specjalistycznego poradnictwa (JSP),

świadczące pomoc osobom i rodzinom mających trudności lub wykazujących potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Były one finansowane przez 13 gmin, 2 miasta na prawach powiatu (6 JSP) oraz 3 powiaty (4 JSP). Łącznie w regionie skorzystało ze wsparcia takich placówek 8 695 osób.

Formą wsparcia przygotowującą, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce opieki całodobowej jest mieszkanie chronione zapewniające funkcjonowanie w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Zgodnie z danymi wykazanymi w sprawozdaniu *Ocena zasobów pomocy społecznej w 2016 roku* funkcjonowało w Małopolsce łącznie 96 mieszkań chronionych (o 15 więcej niż rok wcześniej). Oferowały one łącznie 396 miejsc (o 60 miejsc więcej niż przed rokiem), a w ciągu roku skorzystało z nich 256 osób (o 66 osób więcej niż w 2015 roku). Z mieszkań chronionych korzystały najczęściej osoby opuszczające pieczę zastępczą oraz osoby i rodziny w sytuacjach kryzysowych, osoby z zaburzeniami psychicznymi, czy też doznające przemocy domowej. Dostęp do mieszkań chronionych w 2016 roku mieli mieszkańcy 52 gmin (o 9 gmin więcej niż przed rokiem).

Mapa 4: Mieszkania chronione w Małopolsce w 2016 r.

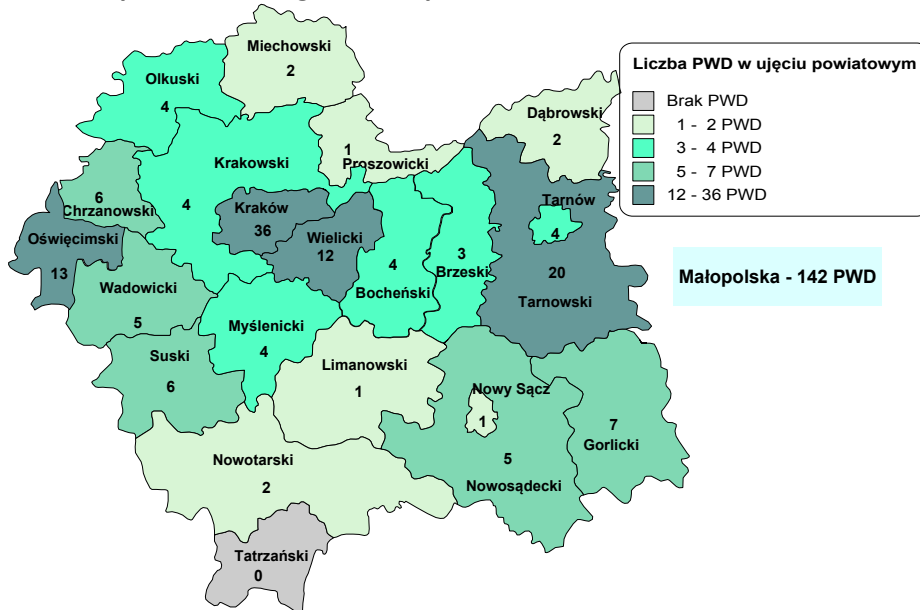
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2016 r. Dane pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

Wsparcie dedykowane dzieciom i młodzieży⁵:

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców gminy i powiaty oferują objęcie dziecka opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Według sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej województwie małopolskim w 2016 roku* funkcjonowały 142 placówki wsparcia dziennego (PWD) (o 12 więcej niż przed rokiem) z łączną liczbą 6 163 miejsc, z których w ciągu roku skorzystało 6 996 dzieci (o blisko 1,5 tys. osób więcej niż w 2015 roku). Taka forma wsparcia rodziny była organizowana przez 60 gmin i 3 powiaty.

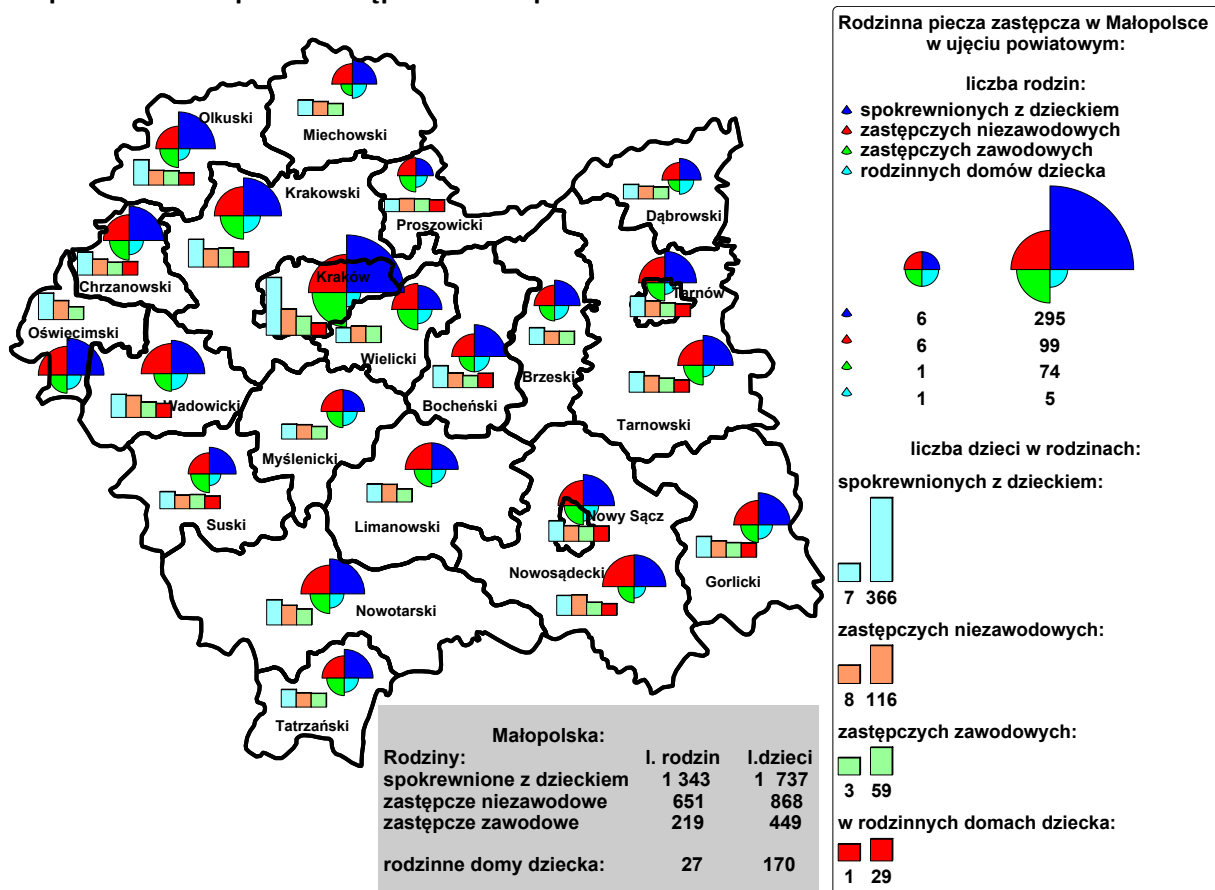
⁵ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone informacje pozyskane z MOPS w Krakowie.

Mapa 5: Placówki wsparcia dziennego w Małopolsce w 2016 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2016 r. Dane pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

Mapa 6: Rodzina piecza zastępcza w Małopolsce w 2016 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2016 r. Dane pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

W przypadkach braku możliwości sprawowania opieki nad dziećmi przez rodziców biologicznych organizowane jest wsparcie realizowane poprzez system tzw. pieczy zastępczej, w formie rodzinnej bądź instytucjonalnej. W ciągu całego roku z jednej bądź drugiej formy musiało skorzystać łącznie ponad 4,5 tysiąca dzieci i młodzieży (co najmniej 4 574 osób), przy czym ponad 70% tej grupy (co najmniej 3 224 dzieci) przebywało w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

Biorąc pod uwagę dynamikę w strukturze rodzinnych form pieczy zastępczej, która obejmuje zarówno powstawanie nowych rodzin i domów oraz zaprzestanie funkcjonowania części dotychczasowych, w ciągu roku funkcjonowały co najmniej:

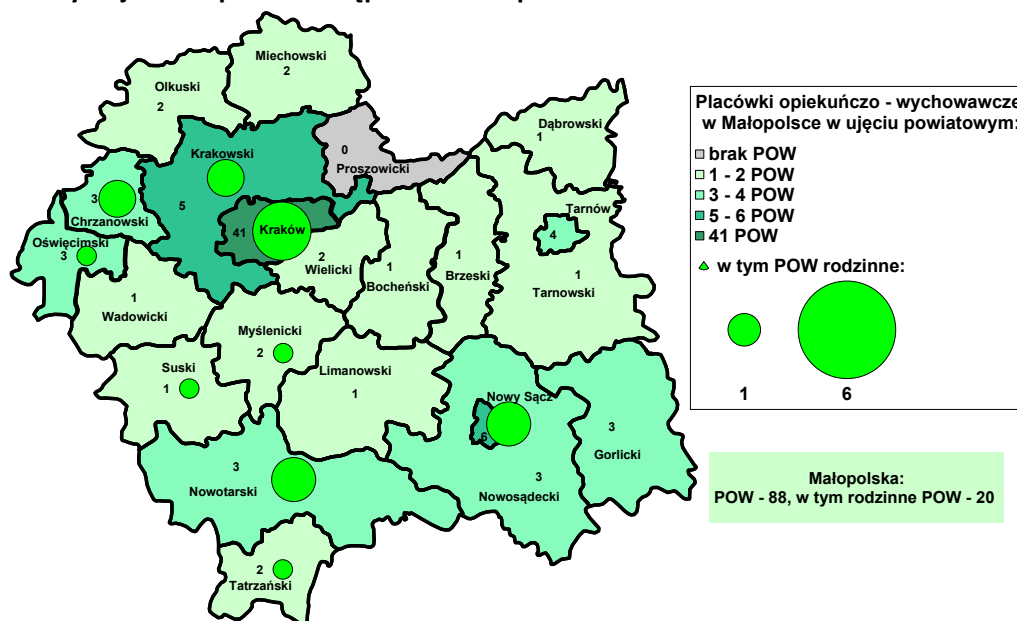
- 1 343 spokrewnione rodziny zastępcze, w których przebywało co najmniej 1 737 dzieci i młodzieży;
- 651 rodzin zastępczych niezawodowych, w których przebywało co najmniej 868 podopiecznych;
- 219 rodzin zastępczych zawodowych, w których przebywało co najmniej 449 wychowanków, w tym:
 - 63 rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, w których przebywało co najmniej 152 podopiecznych;
 - 28 rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych, w których przebywało co najmniej 51 dzieci i młodzieży;
- 27 rodzin prowadzących rodzinne domy dziecka, w których przebywało co najmniej 170 wychowanków.

Drugim typem pieczy zastępczej jest forma instytucjonalna. Na koniec 2016 roku w Małopolsce, w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej, funkcjonowało 88 placówek opiekuńczo-wychowawczych oferujących łącznie 1 350 miejsc. W całym roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało co najmniej 1 346 dzieci i młodzieży.

W Małopolsce funkcjonują 4 typy placówek opiekuńczo-wychowawczych: socjalizacyjne, interwencyjne, rodzinne i specjalistyczno-terapeutyczne. Ze *Sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie małopolskim, II półrocze 2016 r.* wynika, iż ich liczebność pod koniec 2016 roku przedstawiała się następująco:

- 52 placówki typu socjalizacyjnego, z 912 miejscami, w których przebywało 812 osób,
- 20 placówek typu rodzinnego, z 185 miejscami, w których wychowywało się 171 dzieci i młodzieży,
- 6 placówek typu interwencyjnego, z 129 miejscami, z których skorzystało 81 osób,
- 10 placówek typu specjalistyczno-terapeutycznego, z 120 miejscami, w których umieszczono 89 wychowanków.

Mapa 7: Instytucjonalna piecza zastępcza w Małopolsce w 2016 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2016 r. Dane pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

Należy dodać, iż Samorząd Województwa Małopolskiego realizując zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej w zakresie organizowania i prowadzenia ośrodków adopcyjnych prowadzi w strukturze Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie Małopolski Ośrodek Adopcyjny (MOA), zlokalizowany w Nowym Sączu. Ponadto procedury adopcyjne na terenie Małopolski prowadzą także 3 niepubliczne ośrodki adopcyjne zlokalizowane w Krakowie. Dodatkowo jeden z nich posiada filię umiejscowioną w Tarnowie. W Małopolsce w 2016 r. w wyniku przeprowadzonych procedur adopcyjnych przysposobiono 213 dzieci, w tym 7 dzieci przysposobiono w przysposobieniu międzynarodowym (w 2014 r. – 229 dzieci, a w 2015 r. – 218 dzieci)⁶.

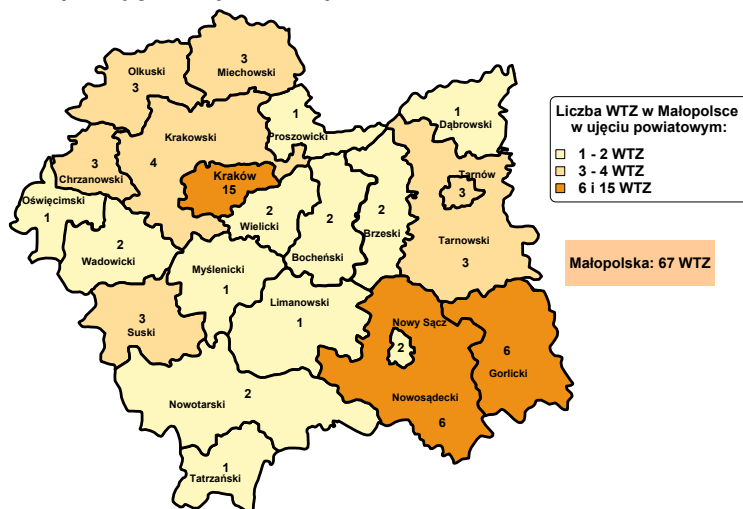
Wsparcie dedykowane osobom z niepełnosprawnościami:

Dla osób z niepełnosprawnościami dedykowane są różne rodzaje instytucji w Małopolsce. Jedną z nich są warsztaty terapii zajęciowej (WTZ). Zgodnie z danymi sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* i MOPS w Krakowie w 2016 roku funkcjonowało w województwie 67 tego rodzaju jednostek. W 2016 roku w Małopolsce w zajęciach WTZ uczestniczyło łącznie 2 695 osób z niepełnosprawnościami. Dla osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie małopolskim w 2016 roku wsparcie oferowało także 77 środowiskowych domów samopomocy (ŚDS), z których łącznie skorzystało 3 274 osoby⁷. Natomiast wsparcie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami (w tym również osób dotkniętych niepełnosprawnością z powodu zaburzeń psychicznych) w postaci zakładów aktywności zawodowej (ZAZ) w Małopolsce jest ciągle dość ubogie. Według wykazu zakładów aktywności zawodowej działających na terenie województwa małopolskiego dostępnego na stronie internetowej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie całym województwie w 2017 roku działa, podobnie jak w latach poprzednich tylko 8 ZAZ.

⁶ "Sprawozdanie z monitoringu procesów przysposobienia za rok 2016", Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie 2017 r.

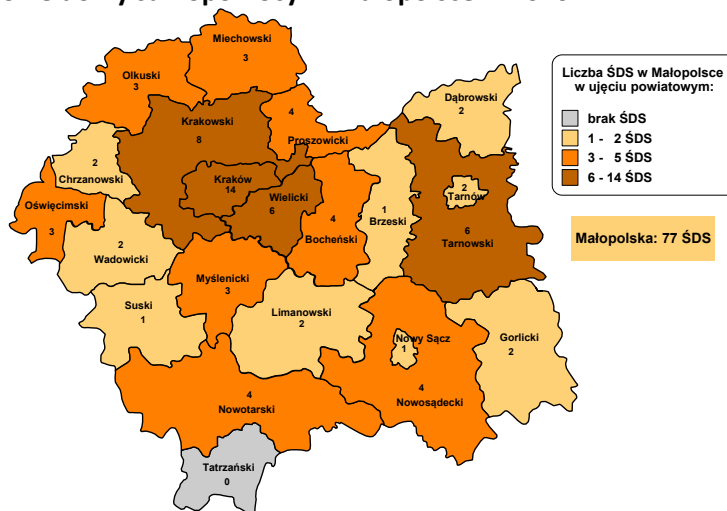
⁷ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone informacje pozyskane z MOPS w Krakowie.

Mapa 8: Warsztaty terapii zajęciowej w Małopolsce w 2016 r.

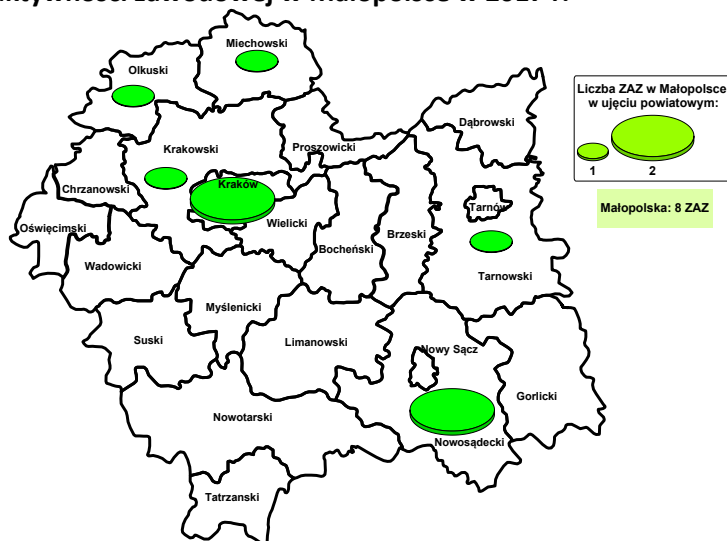
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2016 r. Dane pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

Mapa 9: Środowiskowe domy samopomocy w Małopolsce w 2016 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2016 r. Dane pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

Mapa 10: Zakłady aktywności zawodowej w Małopolsce w 2017 r.

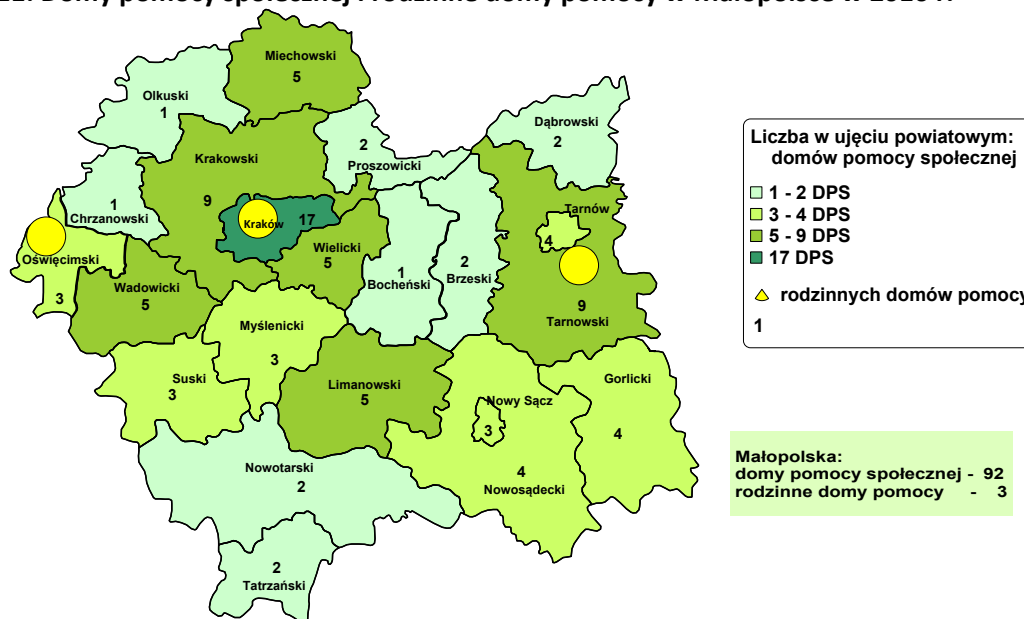

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych MUW w Krakowie, (stan na marzec 2017 r.): http://www.malopolska.uw.gov.pl/default.aspx?page=zaklad_aktynosci_zawodowej.

Wsparcie dedykowane osobom starszym⁸:

System wspierania osób starszych oparty jest m. in. o domy pomocy społecznej (DPS). W województwie małopolskim, według danych uzyskanych w sprawozdaniu *Ocena zasobów pomocy społecznej*, w 2016 roku funkcjonowały 92 domy pomocy społecznej (DPS)⁹. Łącznie w całym województwie DPS oferowały w 2016 roku 7 977 miejsc, z których skorzystało w ciągu całego roku 8 813 osób. Jednocześnie usługi opieki całodobowej dla osób starszych i niepełnosprawnych prowadzone są w formie rodzinnych domów pomocy. W Małopolsce w 2016 roku były jedynie 3 takie domy: w Krakowie oraz gminach: Lisia Góra (p. tarnowski) i Brzeszcze (p. oświęcimski).

Mapa 11: Domy pomocy społecznej i rodzinne domy pomocy w Małopolsce w 2016 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2016 r. Dane pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

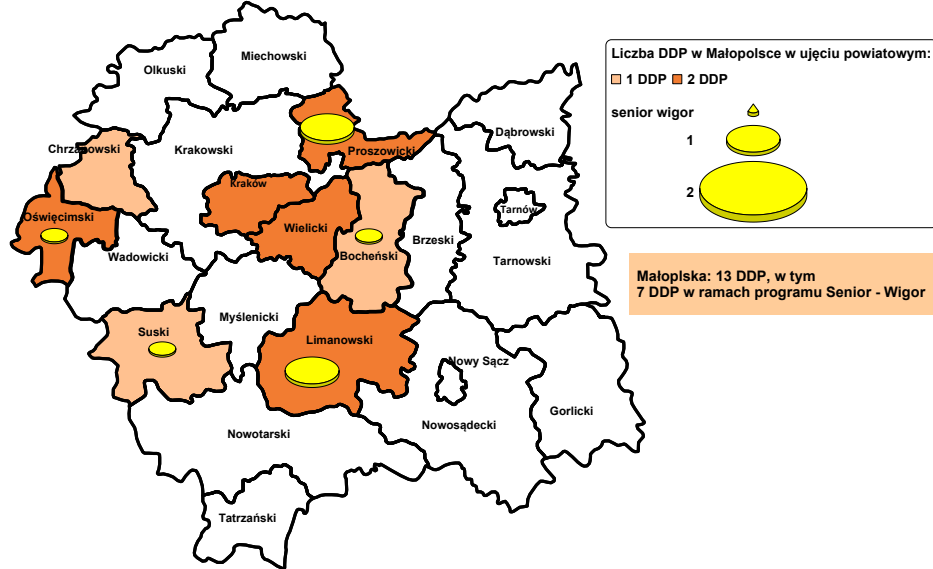
W 2016 roku prowadzone były w regionie także:

- 13 dziennych domów pomocy oferujących wsparcie głównie osobom starszym, które wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych (o 2 więcej niż w 2015 r.). Dysponowały one łącznie 937 miejscami (o 85 więcej niż przed rokiem), z których skorzystały w 2016 r. 1 364 osoby. Należy dodać, iż w 2016 roku 7 z 13 dziennych domów pomocy działało w ramach rządowego Programu Wieloletniego „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020.
- 50 ośrodków wsparcia – klubów samopomocy. Większość z nich (aż 47 klubów samopomocy) była finansowana w ramach dotacji celowej przyznanej gminom przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie pn. „Wspieranie osób w podeszłym wieku w integracji z młodzieżą”. W 2016 r. kluby samopomocy oferowały łącznie 2 034 miejsc (2008 miejsc dotowanych było przez MUW w Krakowie), a skorzystało z nich w sumie 3 854 osoby.

⁸ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone dane pozyskane z MOPS w Krakowie.

⁹ Placówki prowadzone lub finansowane przez gminy i powiaty Małopolski

Mapa 12: Dzielne domy pomocy w Małopolsce w 2016 r.

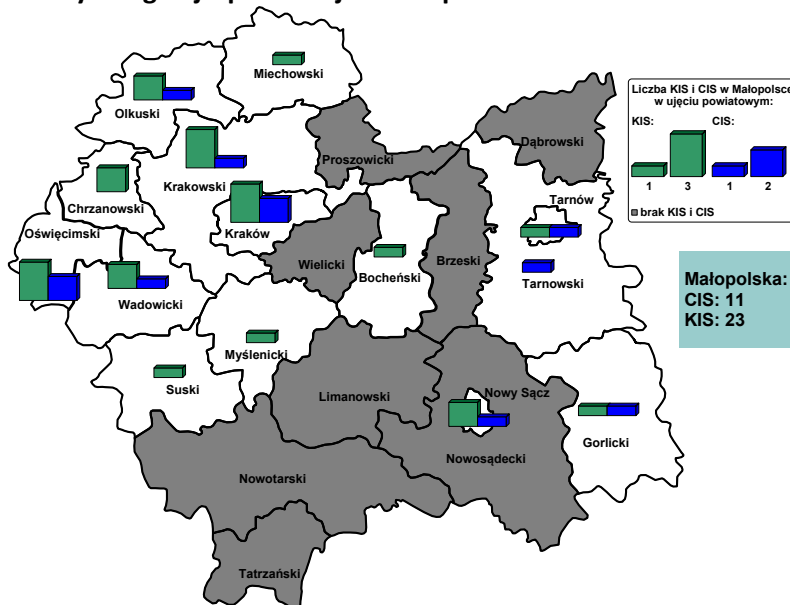
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2016 r. Dane pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

Wsparcie dedykowane osobom bezrobotnym:

Wśród jednostek wspierających mieszkańców pozostających bez zatrudnienia będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w województwie małopolskim w 2016 r. funkcjonowało:

- 11 centrów integracji społecznej. W 2016 r. w zajęciach CIS uczestniczyły łącznie 464 osoby¹⁰,
- 23 kluby integracji społecznej (KIS) (o 10 więcej niż w 2015 r.). W zajęciach uczestniczyły 1 753 osoby¹¹,
- 99 spółdzielni socjalnych, zlokalizowanych na terenie 18 małopolskich powiatów¹².

Mapa 13: Centra i kluby integracji społecznej w Małopolsce w 2016 r.

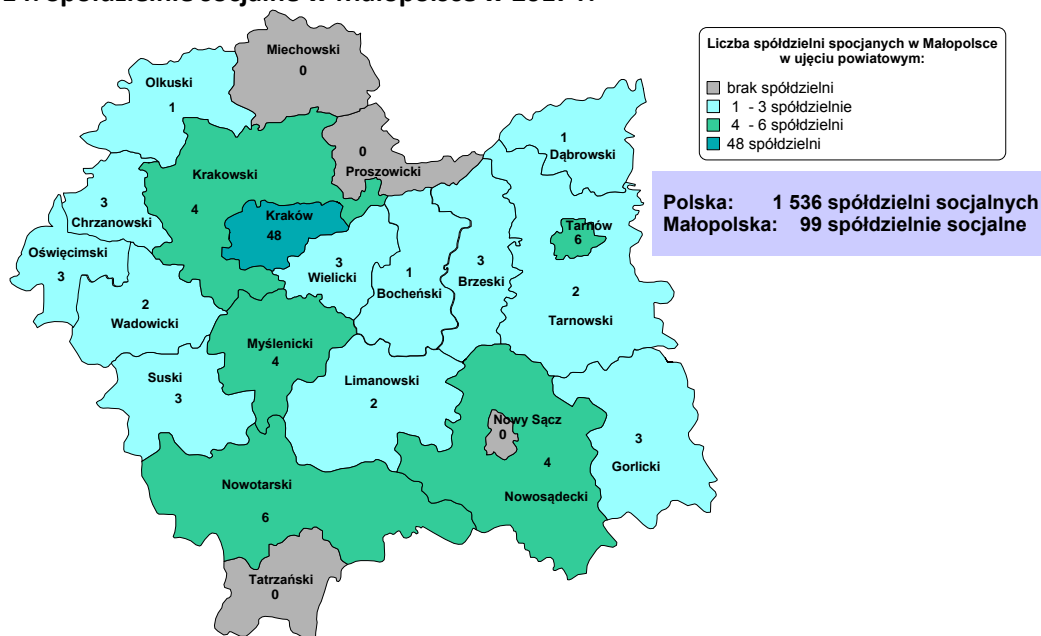
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych sprawozdania OZPS i danych pozyskanych z MOPS w Krakowie oraz danych ze sprawozdań: KIS i CIS za I-XII 2016 r.

¹⁰ Analiza oparta na podstawie sprawozdań: OZPS i CIS za I-XII 2016 r.

¹¹ Analiza oparta na podstawie sprawozdań: OZPS i KIS za I-XII 2016 r.

¹² Na podstawie danych Ogólnopolskiego Krajowego Rejestru Sądowego (<https://ems.ms.gov.pl/krs/wyszukiwaniepodmiotu?t:lb=t>, dostęp: 03.01.2017 r.)

Mapa 14: Spółdzielnie socjalne w Małopolsce w 2017 r.

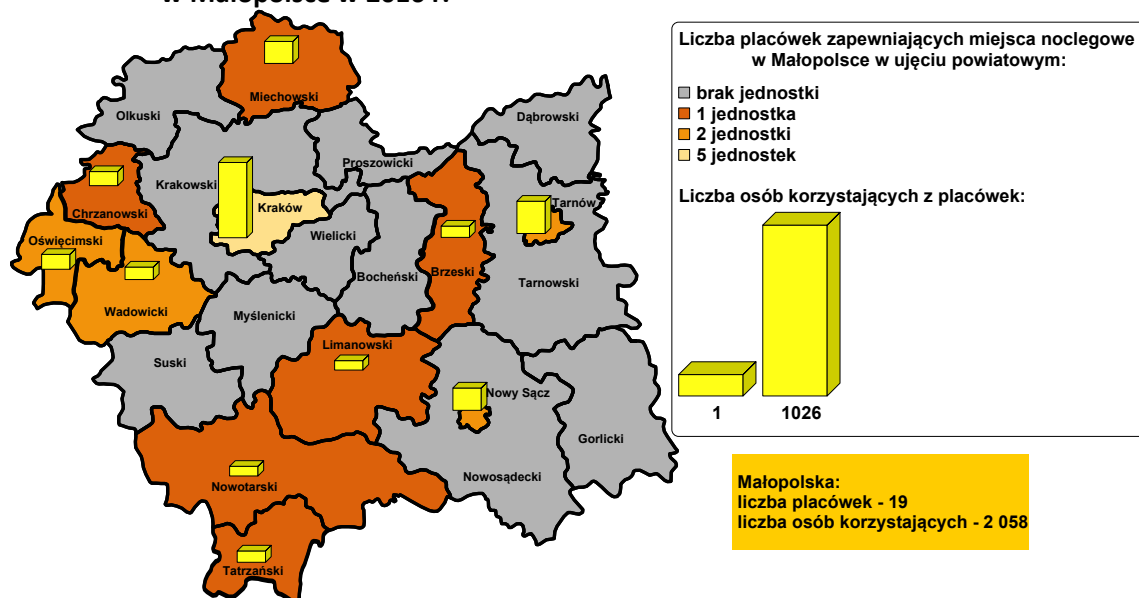

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych Ogólnopolskiego Krajowego Rejestru Sądowego (<https://ems.ms.gov.pl/krs/wyszukiwaniepodmiotu?t:lb=t>), dostęp z dnia 03.01.2017 r.

Wsparcie dedykowane osobom bezdomnym:

W Małopolsce funkcjonowało w 2016 roku 19 placówek oferujących miejsca noclegowe dla osób bezdomnych (noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych). Łącznie oferowały one 803 miejsca, z których w 2016 roku skorzystało 2 058 osób¹³.

Mapa 15: Placówki zapewniające miejsca noclegowe i liczba osób z nich korzystających w Małopolsce w 2016 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2016 r. Dane pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

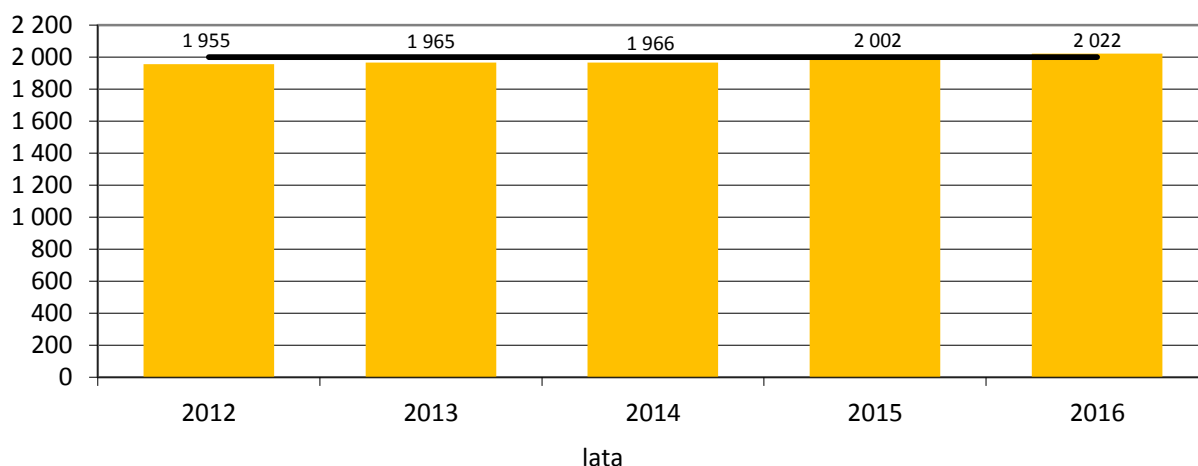
¹³ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone dane pozyskane z MOPS w Krakowie.

I.2 Kadra pomocy społecznej¹⁴

Liczebność kadry jednostek pomocowych, to jeden z ważniejszych czynników wpływających na poziom usług i rozwój instrumentów wsparcia mieszkańców. Małopolskie ośrodki pomocy społecznej zatrudniały w 2016 r. 4 363 pracowników¹⁵ (o 375 więcej niż przed rokiem), w tym ośrodki w miastach na prawach powiatów – 1 059 osób. Ośrodki gminne (bez MOPS grodzkich) zatrudniały średnio 18 osób. Między ośrodkami pomocy społecznej w Małopolsce ciągle istniały jednak duże różnice dotyczące wielkości zespołów. Najczęściej liczyły one do 20 pracowników. W 2016 roku w ośrodkach pomocy społecznej było zatrudnionych 1 673 pracowników socjalnych (o 12 mniej niż w roku 2015), w tym 65 z nich (3,9% ogółu pracowników socjalnych w regionie, w 2015 r. – 148) było finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W Polsce na jednego pracownika socjalnego w gminie w 2016 r. przypadało średnio 1 952 mieszkańców, a jednocześnie 47 gospodarstw domowych¹⁶, natomiast w województwie małopolskim – 2 022 mieszkańców (w 2015 r. – 2 002) oraz 46 gospodarstw domowych (w 2015 r. – 50).

Wykres 5: Średnia liczba mieszkańców Małopolski na 1 pracownika socjalnego w OPS w latach 2012 – 2016

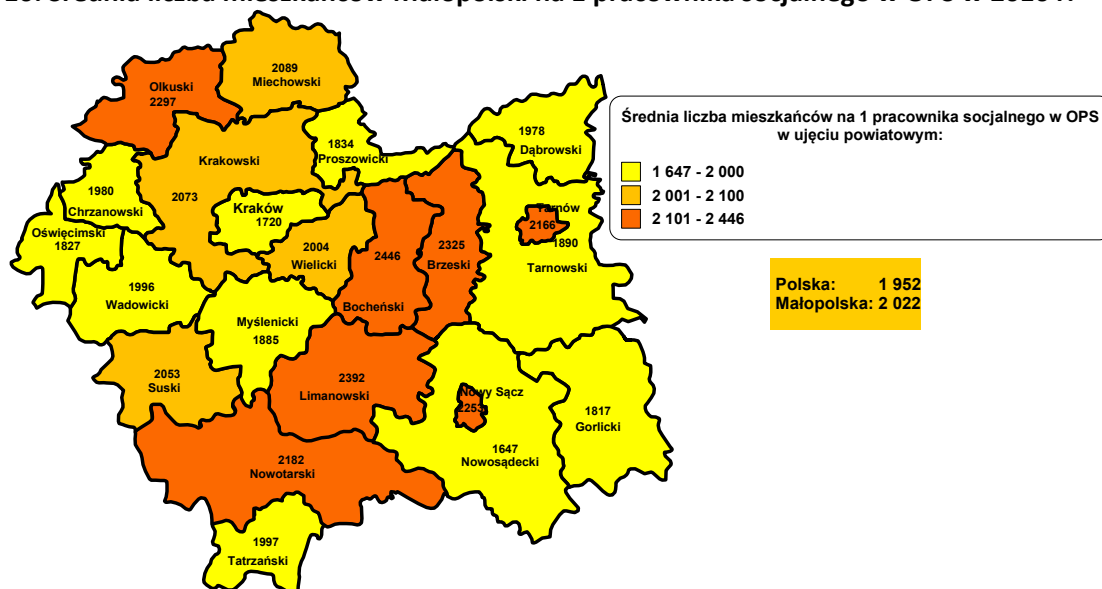
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za lata: 2012 - 2016. Dane pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie. Dane dot. ludności – GUS – Baza Demografia.

¹⁴ W odniesieniu do całości rozdziału dane dotyczące Polski pochodzą ze Sprawozdania MPIPS-03. Dane dla Małopolski pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie.

¹⁵ Łączna liczba osób zatrudnionych w ramach umowy o pracę w przeliczeniu na osoby. Do kadry jednostki zaliczono również osoby zatrudnione na zastępstwo oraz osoby na urloпах macierzyńskich. Natomiast nie zaliczono osób na urloпах wychowawczych, opiekuńczych i bezpłatnych. Stan na dzień 31.12.2016 r.

¹⁶ Zgodnie z ustawą każdy ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących (dodatkowe kryterium obowiązujące, zgodnie z zapisami Ustawy z 12.03.2004 r. o pomocy społecznej, które weszło w życie z dniem 01.01.2015 r. Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych).

Mapa 16: Średnia liczba mieszkańców Małopolski na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2016 r.

Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej na podstawie danych za 2016 r. Dane dotyczące Polski pochodzą ze Sprawozdania MPIPS-03, a dla Małopolski pochodzą ze sprawozdania OZPS i informacji pozyskanych z MOPS w Krakowie. Dane dot. ludności – GUS – Baza Demografia, dostęp z dnia 10.05.2017 r.

Inną grupą zawodową ważną dla realizacji zadań polityki społecznej, oprócz pracowników socjalnych, są asystenci rodziny. W 2016 roku w województwie małopolskim zatrudnionych było 308 asystentów rodziny (o 39 więcej niż przed rokiem i o 60 niż w roku 2014) w 176 gminach. W porównaniu do roku 2015 zmniejszyła się liczba gmin, które nie oferowały mieszkańcom wsparcia asystenta rodziny o 7 jednostek. Małopolskie gminy zatrudniały od 1 do 30 asystentów (w Krakowie), najczęściej jednego (116 gmin).

W powiatowych centrach pomocy rodzinie w Małopolsce, realizujących powiatowe zadania pomocy społecznej, w 2016 r. zatrudniano łącznie 396 pracowników (o 18 więcej niż przed rokiem). Przeciętnie w jednym centrum, zatrudnionych było blisko 21 osób. Jednak należy dodać, że także w tym przypadku istniały dość duże różnice w zatrudnieniu pomiędzy tego typu jednostkami – liczba pracowników w poszczególnych centrach wynosiła od 6 (p. dąbrowski) do 38 (p. krakowski). W małopolskich PCPR w 2016 r. zatrudniano 65 pracowników socjalnych (o 7 więcej niż przed rokiem) i stanowili oni średnio 16,4% ogółu osób zatrudnionych w tego typu jednostkach (15,3% w 2015 r.). Wykorzystując środki Europejskiego Funduszu Społecznego w PCPR zatrudniano w 2016 r. 8 pracowników socjalnych (rok wcześniej – 6). Jednocześnie zatrudnionych było łącznie 89 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, o 3 mniej niż w roku 2015.

I.3 Wydatki na wybrane świadczenia¹⁷

Wydatki poniesione w 2016 r. w Małopolsce na wybrane formy wsparcia mieszkańców przedstawiają się następująco:

- przeciwdziałanie alkoholizmowi:

W ramach profilaktyki uzależnień od alkoholu wydano w Małopolsce łącznie prawie 44,5 mln zł. Takie zadanie realizowały głównie małopolskie ośrodki pomocy społecznej. Jeżeli chodzi o samorządy powiatowe to fundusze na ten cel przeznaczył (podobnie jak w ubiegłym roku) jedynie powiat nowosądecki (w kwocie 17 tys. zł).

- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie:

Zadanie to było realizowane w regionie zarówno przez gminy, jak i powiaty. łącznie na ten cel przeznaczono w 92 jednostkach samorządowych prawie 2,7 mln zł, w tym z budżetów 74 gmin i trzech miast na prawach powiatu wydatkowano ponad 2 mln zł, a z budżetów 15 powiatów – prawie 697 tys. zł.

Natomiast na poziomie województwa w Regionalnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Krakowie realizację tego zadania wydatkowano w 2016 r. ponad 57,5 tys. zł.

- usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze:

łącznie na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi) wydatkowano w 2016 r. w 150 małopolskich gminach ponad 42,1 mln zł.

- rodziny zastępcze:

łącznie na zadanie, realizowane w 2016 r. przez wszystkie powiaty ziemskie w województwie i miasta na prawach powiatu oraz 144 gminy, wydatkowano ponad 71,4 mln zł. Jednostki powiatowe wydatkowały na ten cel prawie 44,9 mln zł. Natomiast gminy na rodziny zastępcze przeznaczyły łącznie prawie 26,6 mln zł.

Dodatkowo w 2016 r. *Ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci* wprowadzono nowe świadczenie dla rodzin z dziećmi – świadczenie wychowawcze. W 2016 r. Małopolskie gminy i powiaty wydały na ten cel ponad 1,64 mld zł. Zdecydowana większość tej kwoty związana była z wypłatą przez jednostki gminne świadczeń wychowawczych dla rodziców biologicznych dziecka – ponad 1,63 mld zł. Na wypłatę przez jednostki powiatowe dodatków wychowawczych dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz dodatków do zryczałtowanej kwoty środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego wydatkowano w 2016 r. prawie 11,7 mln zł. Jednocześnie wydatki związane z wdrożeniem i obsługą nowego zadania wyniosły łącznie ponad 29 mln zł (ponad 28,9 mln zł w gminach i ponad 113,5 tys. zł w powiatach).

Jednocześnie na realizowane przez samorząd wojewódzki (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie) zadanie związane z prowadzeniem postępowań i wydawaniem decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych realizowanych w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego wydatkowano w 2016 r. prawie 980 tys. zł.

¹⁷ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone dane pozyskane z MOPS w Krakowie i Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miasta Krakowa oraz ROPS w Krakowie.

Z kolei dla porównania wydatków związanych z funkcjonowaniem jednostek pomocy społecznej i jej otoczenia poniżej przedstawiono koszty prowadzenia i utrzymania w 2016 r. wybranych instytucji:

- ✓ roczny koszt prowadzenia i utrzymania 11 ośrodków interwencji kryzysowej w 2016 r. wyniósł prawie 7,5 mln zł, a średni koszt prowadzenia i utrzymania jednej placówki to ponad 677 tys. zł. Utrzymanie jednego miejsca pobytu w ośrodku interwencji kryzysowej w ciągu roku to średnio prawie 79,3 tys. zł. Przy czym zaznaczyć należy, że w ośrodku interwencji kryzysowej na jedno miejsce w ciągu roku przypada ok. 95 korzystających;
- ✓ na prowadzenie i utrzymanie 67 warsztatów terapii zajęciowej wydatkowano w 2016 r. łącznie ponad 45,3 mln zł. Przeciętnie prowadzenie jednostki w ciągu roku wiązało się z kosztem w wysokości prawie 676,7 tys. zł. Koszt w przeliczeniu na jednego uczestnika zajęć wyniósł średnio ponad 16,8 tys. zł rocznie;
- ✓ całkowity koszt prowadzenia i utrzymania 12 dziennych domów pomocy¹⁸ wyniósł w 2016 r. prawie 8,6 mln zł. Jedna tego typu placówka kosztowała rocznie średnio ponad 715,8 tys. zł, a średni roczny koszt utrzymania jednego miejsca wyniósł prawie 9,2 tys. zł, przy czym koszt ten wymaga zapewne doszacowania, biorąc pod uwagę terminy rozstrzygnięcia konkursów w ramach programu rządowego i uruchamiania działalności poszczególnych placówek dofinansowywanych z tego źródła;
- ✓ prowadzenie i utrzymanie 92 domów pomocy społecznej w 2016 r. wiązało się z wydatkiem ponad 316,2 mln zł. Pojedyncza taka placówka to koszt ponad 3,4 mln rocznie, a utrzymanie jednego miejsca w domu pomocy społecznej to w ciągu roku wydatek przeciętnie prawie 40 tys. zł;
- ✓ na prowadzenie i utrzymanie 142 placówek wsparcia dziennego w 2016 r. wydatkowano łącznie prawie 21,4 mln zł. Średni roczny koszt prowadzenia jednej tego typu placówki wyniósł ponad 150,6 tys. zł. Z kolei średni koszt utrzymania jednego miejsca w PWD w ciągu roku to ponad 3,5 tys. zł.

¹⁸ Bez DDP funkcjonującego w Chrzanowie.